

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaafl@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΔ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2001	Γ' Στάσις Χαιρετισμῶν Παρασκευὴ 17 Μαρτίου 2017 βράδυ	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

Καρπὸς καὶ σκιά, τροφή καὶ δροσιά

«Χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον, ἐξ οὗ τρέφονται πιστοί·
χαῖρε, ξύλον εὐσκιόφυλλον, ὑφ' οὗ σκέπονται πολλοί» (Ἀκάθ. ὕμν. Ν3)

Παρακαλῶ, ἀγαπητοί μου, νὰ προσέξετε. Ὁ **Ἀκάθιστος ὕμνος** εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ ωραιότερα ποιήματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ὑμνογραφίας. Ὅπως ὁ Ἐπιτάφιος ποὺ ψάλλουμε τῇ Μεγάλῃ Παρασκευῇ ἔχει ὡς κέντρο τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἔτσι ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος ἔχει ὡς κέντρο τὴν Παναγία· ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῆς ὁ Χριστὸς πάλι ὑμνεῖται. Νὰ ἐρμηνεύσουμε ὀλόκληρο τὸ ποίημα; Δὲν μποροῦμε· οὔτε ἐγὼ ὁ γέρον ἔχω πλέον τὴ δύναμι, ἀλλ' οὔτε κ' ἐσεῖς ἔχετε τὴν ὑπομονὴ ν' ἀκούσετε μεγάλα κηρύγματα. Σύντομο λοιπὸν θὰ εἶνε καὶ τὸ ἀποψινὸ κήρυγμά μας.

● Ἀξίζει κατ' ἀρχὴν νὰ θυμηθοῦμε, **κάτω ἀπὸ ποιῆς συνθηκῆς ἐγράφη** αὐτὸ τὸ ποίημα καὶ πότε γιὰ πρώτη φορὰ ἐψάλη. Αὐτὰ τὰ ἔχουμε πεῖ καὶ ἄλλοτε, τώρα ἀπλῶς τὰ ὑπενθυμίζω.

Πετᾶμε μὲ τὴ σκέψι μας πάνω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ταξιδεύουμε νοερῶς καὶ φθάνουμε στὴν πόλι τῶν ὀνείρων μας, τὴν **Κωνσταντινούπολι**. Εἶνε τὸ **ἔτος 626 μ.Χ.** Οἱ βάρβαροι περικύκλωσαν τὴν Πόλι καὶ τὴν πολιορκοῦν. Ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος ἀπουσιάζει, βρίσκεται σὲ ἐκστρατεία. Τὴν ἀπουσία του ἀναπληρώνει ὁ πατριάρχης, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν παρουσία καὶ τὰ λόγια του ἐνισχύει τὸ φρόνημα τῶν κατοίκων καὶ τῶν λιγοστῶν μαχητῶν τῆς Βασιλευούσης, ποὺ τὴν ὑπερασπίζονται δίνοντας ἄνιση καὶ σκληρὴ μάχη. Οἱ ἐχθροὶ μένουν ἀσυμβίβαστοι καὶ ἀπειλοῦν. Μόνο ἂν γίνετε πουλιὰ καὶ πετάξετε ἢ ψάρια καὶ κολυμπήσετε, λένε, θὰ σωθῆτε· διαφορετικά, δὲν γλυτώνετε!...

Μόνη ἐλπίδα τῶν προγόνων μας ἢ καταφυγὴ στὸν Κύριον καὶ στὴν προστασία τῆς Παναγίας. Καὶ τότε **συνέβη τὸ θαῦμα**. Ποιὸ θαῦμα; Ἡ ἱστορία λέει, ὅτι τὴ νύχτα φύσηξε ἓνας δυνατὸς - σφοδρὸς ἄνεμος, ποὺ τσάκισε τὰ μονόξυλα τῶν βαρβάρων καὶ τοὺς ἀνάγκασε νὰ

λύσουν τὴν πολιορκία καὶ νὰ φύγουν. Ἔτσι ἡ Πόλις κατὰ θαυμαστὸ τρόπο ἐλευθερώθηκε.

Τότε σήμαναν τὰ σήμαντρα, μαζεύτηκαν ὅλοι στὸ ναό, καὶ ὅλη τὴ νύχτα ὕμνησαν τὴν Παναγία. Καὶ ἐπειδὴ **τοὺς Χαιρετισμοὺς τοὺς ἔψαλαν «ὀρθοστάδην»**, δηλαδὴ ὀρθιοί – κανεῖς δὲν κάθισε–, ὁ ὕμνος ὠνομάστηκε πλέον «Ἀκάθιστος». Τότε εἶπαν γιὰ πρώτη φορὰ ὅλοι μαζί μὲ μιὰ φωνὴ τὸ κοντάκι «*Τῇ ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια...*».

● **Ἐπὶ τοῦ περιεχομένου** τώρα τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου παρατηροῦμε, ὅτι τὸ «*Χαῖρε*» στὴν ὑπέρμαχο Στρατηγὸ τοῦ γένους μας ἐπαναλαμβάνεται ἐδῶ ἑκατὸν πενήντα περίπου φορές. Ἔνα ἀπὸ τὰ πολλὰ αὐτὰ «*Χαῖρε*», στὸ ψηφίον Νϋ, λέει· «*Χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον, ἐξ οὗ τρέφονται πιστοί· χαῖρε, ξύλον εὐσκιόφυλλον, ὑφ' οὗ σκέπονται πολλοί*» (Ἀκάθ. ὕμν. Ν3). Ἡ ἄγνωστη λέξι εἶνε τὸ «*ξύλον*». «*Ξύλον*» στὴ γλῶσσα τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν ὕμνων τῆς Ἐκκλησίας θὰ πῆ «*δέντρο*». Λέει λοιπὸν ἐδῶ· «*Χαῖρε, Παναγία, ποὺ εἶσαι δέντρο μὲ ωραίους καρπούς, ἀπ' τὸ ὁποῖο τρέφονται οἱ πιστοί· χαῖρε, Παναγία, ποὺ εἶσαι δέντρο μὲ πλούσια σκιά, κάτω ἀπ' τὸ ὁποῖο σκεπάζονται πολλοί*». Μὲ ἓνα λόγο, **ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος παρομοιάζεται μὲ δέντρο**.

Δέντρο, ὅπως γνωρίζουμε, λέγεται κάθε φυτὸ ποὺ ἀπὸ τὴ ρίζα τοῦ βγάζει ἓνα ξυλώδη κορμό, ὁ ὁποῖος διακλαδίζεται σὲ κάποιον ὕψος πάνω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους. Δέντρα ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν, μὰ φυτρῶνουν μόνο πάνω στὸν πλανήτη μας, σ' αὐτὴ τὴ Γῆ· τὰ ἄλλα ἀστέρια δὲν μποροῦν νὰ φιλοξενήσουν δέντρα καὶ ὁποιαδήποτε ἐν γένει βλάστησι. Ἡ Γῆ ἔχει ποικιλία δέντρων, κι αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ σπόρους, ποὺ ζοῦν πολὺ χρόνια, μερικὲς φορές καὶ ὀλόκληρες χιλιετίες. Σὲ ἀρχαῖο τάφο ἐνὸς βασιλέως τῆς

Αιγύπτου βρέθηκε ένα δοχείο που περιείχε σπόρο σιταριού, κ' ήταν φυσικό οι έπιστήμονες να άμφιβάλλουν άν μετά άπό τόσους αιώνες θά 'χε άπομείνει στους κόκκους εκείνους ζωή· τὸ ἔσπειραν ὅμως κι αὐτὸ φύτρωσε! Δέν εἶνε θαῦμα τοῦ Θεοῦ μέσα σ' ἕνα σπυρὶ νὰ κρύβεται καὶ νὰ διατηρῆται τέτοια δύναμι;

Τὸ δέντρο, ὅταν ἀναπτυχθῆ, χαρίζει στὸν ἄνθρωπο πολλὰ **δῶρα**. Ὁ ἱερός ὕμνογράφος, θέλοντας νὰ ὕμνήσῃ τὴν Παναγία, ἀφήνει τὰ ἄλλα δῶρα (τὸ ξύλο του, τὸ ὄξυγόνο, τὶς θεραπευτικὲς ιδιότητες τῶν φύλλων καὶ τῆς ρίζας του) καὶ ὁμιλεῖ ἐδῶ γιὰ **δύο** δῶρα, τὰ πιὸ γνωστὰ καὶ σπουδαῖα, αὐτὰ πού ὅλοι ἔχουμε ἀπολαύσει· τοὺς **καρπούς** τοῦ δέντρου καὶ τὴ **σκιά** του. Λέει λοιπόν· «*Χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον, ἐξ οὗ τρέφονται πιστοί· χαῖρε, ξύλον εὐσκιόφυλλον, ὑφ' οὗ σκέπονται πολλοί*».

✓ «*Χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον, ἐξ οὗ τρέφονται πιστοί*». «*Ἀγλαός*» σημαίνει ὠραῖος, λαμπρός. Μέσα στὴν παγκόσμια ἱστορία ἡ Παναγία εἶνε τὸ μοναδικὸ καὶ ἀσύγκριτο **πνευματικὸ δένδρο**. Γιατί; Διότι αὐτὴ ἔφερε στὴν πεινασμένη καὶ λιμοκτονοῦσα ἀνθρωπότητα τὸν ὠραιότερο καὶ πιὸ λαμπρὸ καρπὸ, «*τὸν οὐράνιον ἄρτον, τὴν τροφήν τοῦ παντός κόσμου*», ὅπως λέει κάθε φορά ὁ ἱερεὺς προτοῦ ν' ἀρχίσῃ τὴ θεία λειτουργία (Λειτουργικόν, Ἀκολουθία τῆς Προσκομιδῆς, εὐχή τῆς προθέσεως). Τὸ ψωμὶ πού οὐσιαστικὰ χορταίνει καὶ στηρίζει τὸν ἄνθρωπο, «*ὁ ἄρτος ἡμῶν ὁ ἐπιούσιος*» πού ζητοῦμε καθημερινῶς στὸ «*Πάτερ ἡμῶν*» (Ματθ. 6,11), εἶνε τὸ πανάγιο σῶμα καὶ τὸ τίμιο αἶμα τοῦ Χριστοῦ πού κοινωνοῦν οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοί.

Ἡ Παναγία κυοφόρησε καὶ γέννησε τὸν ἐνανθρωπήσαντα Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, πού εἶνε ὁ σωτήριος θεουργὸς **καρπός**, μὲ τὸν ὁποῖο τρέφονται καὶ θά τρέφονται αἰωνίως οἱ πιστοί. «*Εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου*» εἶπε στὴν Παρθένο Μαρία πρώτη ἀπ' ὅλους καὶ μὲ ἱερὸ ἐνθουσιασμό, ἐμπνεομένη ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιο, ἡ συγγενὴς τῆς Ἐλισάβετ, ἡ μητέρα τοῦ τιμίου Προδρόμου, ὅταν αὐτές, ἐγκυμονοῦσες καὶ οἱ δύο, συναντήθηκαν μεταξύ τους στὴν ὄρεινὴ τῆς Ἰουδαίας κατὰ τὸ Εὐαγγέλιο (Λουκ. 1,42).

Μετὰ ἀπὸ τὸν καρπὸ ὁ ὕμνωδὸς συνεχίζει τῶρα γιὰ τὴν **σκιά** τοῦ δέντρου·

✓ «*Χαῖρε, ξύλον εὐσκιόφυλλον, ὑφ' οὗ σκέπονται πολλοί*». «*Ξύλον*», ὅπως εἶπαμε, σημαίνει δέντρο, μὲ ξύλινο κορμό. Τὸ δέντρο ἀπλώνει κλαδιὰ καὶ μὲ τὰ φύλλα του δημιουργεῖ σκιά. Ἡ Παναγία λέγεται δέντρο «*εὐσκιόφυλλον*», δέντρο μὲ καλὴ καὶ ὠραία σκιά. Παλαιότερα,

πού οἱ ἄνθρωποι ὠδοιποροῦσαν, ἦταν σημαντικό, ἰδίως τὸ καλοκαίρι μὲ τὸ δυνατό ἥλιο, νὰ βρεθῆ κάπου μιὰ σκιά κ' ἐκεῖ νὰ σταματήσουν, νὰ δροσιστοῦν καὶ ν' ἀναλάβουν δυνάμεις.

Διαβάτες καὶ ὀδοιπόροι εἴμαστε οἱ ἄνθρωποι σ' αὐτὸ τὸν κόσμο καὶ βαδίζουμε γιὰ νὰ φτάσουμε στὸν προορισμὸ μας. Πλήθος καθημερινὲς ἀσχολίες, ἀντιξοότητες, περιπέτειες, ἐμπόδια καὶ πειρασμοὶ μᾶς ταλαιπωροῦν. Ἡ Μητέρα τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὶς πρεσβεῖες τῆς στὸν Υἱὸ τῆς καὶ τὴν προστασία πού προσφέρει σὲ ὅποιον τὴν ἐπικαλεῖται, μοιάζει μὲ ἱερὸ δέντρο πού κάτω ἀπὸ τὴ σκιά του δέχεται τὸν καταπονημένο Χριστιανό, τὸν ἀναψύχει καὶ τὸν ἀναπαύει ὑπὸ τὴν προστασία τῆς.

Τὸ ἀγλαόκαρπο καὶ εὐσκιόφυλλο δέντρο τῆς Παναγίας χαρίζει καὶ καρπὸ (ὡς ὠφέλιμη τροφή) καὶ δροσερὴ σκιά (ὡς ἀπολαυστικὴ ἀναψυχή)· γιὰ τὴν καὶ τὰ δύο χρειάζονται. Ἔτσι, ὅπως λέει κάποιος λόγιος, συνδυάζεται ἄριστα «**τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου**».

* * *

Ἄς ἐπαναλαμβάνουμε λοιπόν, ἀγαπητοί μου, κ' ἐμεῖς διαρκῶς τὸ «**χαῖρε**» πρὸς τὴν Παναγία, ἀφοῦ διαρκῶς ἀπολαμβάνουμε τὰ δῶρα τῆς.

Σήμερα τὸ «*χαῖρε*», στὴ γωνία αὐτὴ τῶν Βαλκανίων, δυστυχῶς δὲν τὸ λένε ὅλοι. Οἱ πρόγονοί μας ἄκουγαν καὶ διάβαζαν τοὺς Χαιρετισμοὺς μὲ πίστι καὶ ἱερὸ ἐνθουσιασμό καὶ ἔκλαιγαν. Τώρα, ἀντὶ τοῦ «*χαῖρε*», ἀπὸ τὰ στόματα πολλῶν, μικρῶν καὶ μεγάλων, ἀκούγεται –ἀλλοίμονο– **βλασφημία**. Ποῦ ἄλλοτε στὸν Πόντο, στὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ τὴ Μακεδονία ν' ἀκουστῆ βλασφημία στὴν ὑπέρμαχο Στρατηγό!

Βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ φαινόμενο πού **καλούμεθα ὅλοι ν' ἀντιδράσουμε**. Ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς ἔλεγε· Νὰ μὲ χτυπήσῃς, νὰ μὲ δείρῃς, νὰ μὲ σκοτώσῃς, σὲ συγχωρῶ· ἀλλ' ἐὰν ὑβρίσῃς Χριστὸ καὶ Παναγία, δὲν ἔχω μάτια νὰ σὲ δῶ. Ὁ δὲ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, πιὸ αὐστηρά, ἔλεγε· Ἐχεις γλῶσσα; ἐπιτίμησε τὸν βλάσφημο· καὶ ἐὰν μὲν σ' ἀκούσῃ, ἔχει καλῶς· ἐὰν ὅμως δὲν σ' ἀκούσῃ, ἔχει χέρι; χτύπα τὸ βλάστημο ν' ἀγιάσῃ τὸ χέρι σου.

Ὁ τόπος μας πρέπει ν' ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὸ κακὸ αὐτὸ καὶ νὰ μείνῃ καθαρὸς. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἐνισχύσῃ. Γιατὶ ἔρχονται ἡμέρες πονηρές. Ὑπάρχει ἀνησυχία στὰ Βαλκάνια. Ἐγώ, πού ὡς στρατιωτικὸς ἱερεὺς καὶ ἐπίσκοπος εἶδα καὶ ἔζησα τόσα πολλά, σὰς λέω ὅτι πρέπει **νὰ εἴμαστε πάντοτε ἔτοιμοι**. Ἄν σταθοῦμε ὅπως μᾶς θέλει ὁ Θεός, τότε καὶ ἡ Μακεδονία μας, ὅπως ἦταν καὶ εἶνε, ἔτσι θὰ μείνῃ πάντα ἐλληνική.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**